

OCENA PROJEKTU USTAWY O OSP

1) zapisy na czarno, kursywą - tekst projektu ustawy o ochotniczej straży pożarnej (*określanej jako ustawa o OSP*).

2) zapisy na fioletowo, wytłuszczone - tekst ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz przepisy innych aktów prawnych odpowiadające treści ustawy o ochotniczej straży pożarnej.

3) zapisy na czerwono, podkreślone - ocena zapisów projektu ustawy o ochotniczej straży pożarnej, w tym w kontekście uregulowań ustawy o ochotniczej straży pożarnej.

U S T A W A

z dnia 2021 r.

o ochotniczej straży pożarnej

Doceniając szczególną postawę obywatelską ochotniczego pożarnictwa „Bogu na chwałę ludziom na pożytek” na przestrzeni dziejów naszej państwowości uchwala się niniejszą ustawę kierując się konstytucyjnym prawem do dobrowolnego zrzeszania się. Ochotnicza straż pożarna spełnia służebną rolę na rzecz społeczności lokalnej, wykonując swoje zadania z poszanowaniem godności i praw obywateli.

Rozdział I

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ochotnicza straż pożarna funkcjonuje jako stowarzyszenie regulowane ustawą z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2020 r. poz. 2261).

2. Ochotnicze straże pożarne, w których utworzono jednostki ratowniczo-gaśnicze OSP, zwane dalej "JRG OSP", są jednostkami ochrony przeciwpożarowej.

Art. 15 [Jednostki] Jednostkami ochrony przeciwpożarowej są:

6) ochotnicza straż pożarna;

Art. 19 [Ochotnicza straż pożarna]

1. Ochotnicza straż pożarna i związek ochotniczych straży pożarnych funkcjonują w oparciu o przepisy ustawy - Prawo o stowarzyszeniach.

1a. Ochotnicza straż pożarna jest jednostką umundurowaną, wyposażoną w specjalistyczny sprzęt.

OSP, które nie będą w stanie utworzyć JRG OSP przestaną być jednostkami ochrony przeciwpożarowej i nie będą mogły brać udziału w działaniach ratowniczo-gaśniczych. Będą mogły funkcjonować na zasadach określonych wyłącznie w Prawie o stowarzyszeniach, tak jak działają np. stowarzyszenia kulturalne, edukacyjne, numizmatyczne, czytelnicze. Utracą możliwość finansowania OSP przewidzianego obecnie w ustawie o ochronie przeciwpożarowej.

Sama wola utworzenia JRG OSP nie wystarczy, ponieważ by to uczynić trzeba będzie spełnić m.in. minimalne wyposażenie JRG OSP w pojazdy gaśnicze i specjalne oraz sprzęt i środki techniczne, minimalne standardy zdolności operacyjnej, minimalne standardy gotowości operacyjnej, które określić ma minister właściwy do spraw wewnętrznych w rozporządzeniu. Która OSP nie spełni tych wymogów utraci status jednostki ochrony przeciwpożarowej. Pod znakiem zapytania stoi także dalsze istnienie specjalistycznych OSP, np. ratownictwo wodne, grupy poszukiwawcze z psami. Projekt ustawy o OSP nie widzi dla nich miejsca.

Art. 2. *Ilekcroć w ustawie jest mowa o:*

- 1) *gotowości operacyjnej JRG OSP – należy przez to rozumieć uzyskanie zdolności operacyjnej z gwarancją organizacyjną i formalno-prawną zapewniającą możliwość zadysponowania do działań;*
- 2) *zdolności operacyjnej JRG OSP – rozumie się przez to spełnienie minimalnych wymagań do prowadzenia działań ratowniczych oraz do udziału w akcjach ratowniczych organizowanych i prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną.*

Art. 3. 1. *Do zadań ochotniczej straży pożarnej należy:*

- 1) *organizowanie przedsięwzięć służących krzewieniu sportu i kultury fizycznej pozwalających na rozwinięcie sprawności;*
- 2) *organizowanie przedsięwzięć oświatowo-kulturalnych propagujących wiedzę i umiejętności w zakresie ochrony przeciwpożarowej;*
- 3) *upowszechnianie i wspieranie formy współdziałania między lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi w zakresie ochrony przeciwpożarowej;*
- 4) *propagowanie zasad udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wyniku pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia, o którym mowa w art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 961 i 1610);*
- 5) *udzielanie pomocy humanitarnej, w tym pomocy socjalnej;*
- 6) *powoływanie młodzieżowej drużyny pożarniczej;*
- 7) *integrowanie społeczności lokalnej.*

2. *Młodzieżowa drużyna pożarnicza, o której mowa w ust. 1 pkt 7, to wyodrębniony przez zarząd stowarzyszenia ochotniczej straży pożarnej zespół członków ochotniczej straży pożarnej w wieku od 12 do 18 lat powołany w celu zainteresowania młodzieży działalnością społeczną na rzecz ochrony przeciwpożarowej.*

Art. 4. *Do zadań ochotniczej straży pożarnej jako jednostki ochrony przeciwpożarowej należy w szczególności:*

- 1) *prowadzenie działań ratowniczych oraz udział w akcjach ratowniczych organizowanych i prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną;*
- 2) *udział w działaniach i akcjach ratowniczych poza granicami kraju w pasie transgranicznym na podstawie umów międzyrządowych;*
- 3) *udział w alarmowaniu i ostrzeganiu ludności o zagrożeniach;*
- 4) *wykonywanie zadań na rzecz ochrony ludności;*
- 5) *wykonywanie medycznych działań ratowniczych;*
- 6) *udział w szkoleniach i ćwiczeniach organizowanych przez Państwową Straż Pożarną.*

Art. 19 [Ochotnicza straż pożarna]

1a. (...) *Do zadań ochotniczych straży pożarnych należy w szczególności:*

- 1) *walka z pożarami, klęskami żywiołowymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami;*
- 2) *organizowanie przedsięwzięć służących krzewieniu sportu i kultury fizycznej pozwalających na rozwinięcie sprawności wykorzystywanej w działaniach ratowniczych;*
- 3) *organizowanie przedsięwzięć oświatowo-kulturalnych propagujących wiedzę i umiejętności w zakresie ochrony przeciwpożarowej;*
- 4) *upowszechnianie i wspieranie form współdziałania między lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi w zakresie ochrony przeciwpożarowej;*
- 5) *propagowanie zasad udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wyniku pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.*

W ustawie o ochronie przeciwpożarowej zadania OSP wymienione zostały przykładowo.

Statuty OSP mogą dowolnie je rozszerzać. Projekt ustawy o OSP zadania spoza sfery działalności jednostki ochrony przeciwpożarowej zawiera w katalogu zamkniętym (art. 3), co praktycznie uniemożliwia ich rozbudowanie.

Art. 5. 1. W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 3 ochotnicza straż pożarna może organizować imprezy, jeżeli promują one wartości wynikające z tych zadań.

2. Za bezpieczeństwo imprez, o których mowa w ust. 1, odpowiada organizująca je ochotnicza straż pożarna, która jest obowiązana zapewnić bezpieczeństwo osobom na imprezie oraz porządek podczas trwania imprezy.

3. Imprezy, o których mowa w ust. 1, organizowane w miejscu innym niż nieruchomość pozostająca w posiadaniu ochotniczej straży pożarnej, wymagają zgody wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce organizacji imprezy.

4. Zgodę, o której mowa w ust. 3, wydaje się na wniosek ochotniczej straży pożarnej złożony co najmniej 30 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia imprezy.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 4 zawiera w szczególności:

- 1) wskazanie ochotniczej straży pożarnej będącej organizatorem imprezy;*
 - 2) rodzaj i nazwę imprezy;*
 - 3) informację o miejscu oraz terminie rozpoczęcia i zakończenia imprezy;*
 - 4) informację o przewidywanej liczbie uczestników imprezy;*
 - 5) wskazanie osoby reprezentującej ochotniczą straż pożarną w sprawach bezpieczeństwa imprezy wraz z informacjami umożliwiającymi kontakt z tą osobą.*
- 6. Przepisów ust. 3-5 nie stosuje się, jeżeli przepisy odrębne wymagają zezwolenia na organizację imprezy lub zawiadomienia właściwego organu.*
- 7. Dochody z imprez, o których mowa w ust. 1, są przeznaczone na cele statutowe ochotniczej straży pożarnej.*

Ustawa o ochronie przeciwpożarowej nie zawiera takiego zapisu, ponieważ OSP może organizować w sposób swobodny, z ograniczeniami istniejącymi w prawie, np. w przypadku imprez masowych (organizowanych bardzo rzadko przez OSP). Obecnie na organizację imprez w miejscu innym niż nieruchomość pozostająca w posiadaniu ochotniczej straży pożarnej, wymagana ma być zgoda wójta (ust. 3 i 4).

Art. 6. 1. Sprawy dotyczące ochrony przeciwpożarowej, określone w statucie ochotniczej straży pożarnej, wymagają uzgodnienia z komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej właściwym ze względu na teren działania danej OSP oraz zatwierdzenia przez właściwą radę gminy.

2. Uzgodnienie, o którym mowa w ust. 1, winno zawierać zasady utrzymania zdolności i gotowości operacyjnej JRG OSP, w szczególności w zakresie realizacji art. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej.

Art. 19 [Ochotnicza straż pożarna]

3. Wszelkie sprawy dotyczące ochrony przeciwpożarowej, określone w statucie ochotniczej straży pożarnej i ich związku, wymagają uzgodnienia z komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej właściwym ze względu na teren działania lub Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej w przypadku związku ochotniczych straży pożarnych działającego na terenie całego kraju.

Projekt ustawy o OSP wprowadza konieczność zatwierdzenia statutu OSP przez radę gminy oraz rozszerza wymogi co do treści statutu OSP dotyczące ochrony przeciwpożarowej. Niezatwierdzenie statutu OSP przez radę gminy sprawi, że OSP nie będzie mogła być OSP w

rozumieniu ustawy o OSP.

Art. 7. 1. Kontrolę nad realizacją zadań wynikających z art. 4 i 6 sprawuje właściwy wojewoda.

2. Komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej przy pomocy wskazanego zastępcy zapewnia nadzór i koordynację w zakresie współdziałania z ochotniczymi strażami pożarnymi.

Art. 21 [Żądanie informacji]

1. Wojewoda może żądać od:

(...)

2) ochotniczej straży pożarnej pozostającej poza strukturami związku ochotniczych straży pożarnych,

(...).

2. Uprawnienia wojewody określone w ust. 1 stosuje się odpowiednio do starosty.

Projekt ustawy o OSP wprowadza ścisłą kontrolę i nadzór nad OSP dający możliwość wydawania bezpośrednich poleceń. Klóci się to całkowicie z zasadami określonymi w Prawie o stowarzyszeniach. Obecnie włączenie OSP do kserg następuje na podstawie umowy trójstronnej - PSP, OSP, gmina - obowiązki OSP z tym związane są konsekwencją dobrowolnego przyjęcia przez OSP na siebie obowiązków. Wpływ bezpośredni PSP na OSP dotyczy kwestii będących bezpośrednio związanych z przynależnością OSP do kserg.

Przypomnieć należy o art. 11 ust 2. ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 (Dz. U. 1991 Nr 88 poz. 400) o Państwowej Straży Pożarnej, który stanowi „Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej wykonuje w imieniu wojewody zadania i kompetencje określone w ustawach”. Oznacza to, że kontrolę zadań o których mowa w art. 4 i 6 projektowanej ustawy i nałożonych na OSP prowadzić będzie PSP w odniesieniu do jednostek, które wyodrębnią JRG OSP.

Pamiętać należy, że w ustawie o ochronie przeciwpożarowej jest również zapis dający uprawnienia Komendantowi Głównemu PSP, wojewodzie, staroście, odpowiednio na obszarze kraju, województwa lub powiatu określania zadań krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, koordynacji jego funkcjonowania i kontroli wykonywania wynikających stąd zadań, a w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia lub środowiska kierowania tym systemem. Kontrola dotyczyła tylko OSP KSRG, realizowana w ramach inspekcji gotowości bojowej. Z powyższego wynika, że zakres kontroli w odniesieniu do OSP został znacznie rozszerzony.

Rozdział 2

Organizacja JRG OSP

Art. 8. 1. JRG OSP to część ochotniczej straży pożarnej wyodrębniona przez zarząd stowarzyszenia ochotniczej straży pożarnej spośród swoich członków, zwanych dalej "ratownikami OSP", na której czele stoi naczelnik lub dowódca, będący jednocześnie ratownikiem OSP.

2. JRG OSP działa w oparciu o regulamin organizacyjny, który opiniuje właściwy komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, ramowy wzór regulaminu JRG OSP biorąc pod uwagę konieczność ujednoczenia zasad ich organizacji.

Art. 9. 1. Ratownikiem OSP może być członek OSP, który ukończył 18 lat,

a nie przekroczył 65 lat, posiadający aktualne ubezpieczenie, aktualne badania lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do udziału w działaniach ratowniczych oraz odbył szkolenie podstawowe uprawniające do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych oraz szkolenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. JRG OSP prowadzi wykaz ratowników OSP, który aktualizuje i przekazuje za pośrednictwem gminy właściwemu komendantowi powiatowemu (miejskiemu) Państwowej Straży Pożarnej.

3. JRG OSP są uprawnione do przetwarzania informacji, w tym przetwarzania danych osobowych, o których mowa w art. 9 ust. 1 i art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych

w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 2016 r., s. 1 oraz L 127 z 2018 r., s. 2).

Art. 19 [Ochotnicza straż pożarna]

1b. Bezpośredni udział w działaniach ratowniczych mogą brać członkowie ochotniczych straży pożarnych, którzy ukończyli 18 lat i nie przekroczyli 65 lat, posiadający aktualne badania lekarskie dopuszczające do udziału w działaniach ratowniczych oraz odbyli szkolenie pożarnicze, o którym mowa w art. 28 ust. 1.

2. Szczegółowe zadania i organizację ochotniczej straży pożarnej i ich związku określa statut.

Od półtora wieku członkowie OSP zwani są strażakami. Projekt ustawy o ochotniczej straży pożarnej prawnie eliminuje możliwość posługiwania się tym nazewnictwem, posiadającym bardzo dobrą konotacją społeczną. Zgodnie z projektem ustawy strażacy ochotnicy będą nazywani ratownikami OSP. Funkcjonariusze PSP oraz członkowie innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (np. straży zakładowych) nadal będą mieli prawo tytułować się strażakami. Projekt ustawy o OSP stawia wyraźne podziały między członkami OSP, wyraźnie rozgraniczając ratowników OSP od innych członków OSP.

Dodatkowe narzucanie w projekcie ustawy OSP, poza ścisłym regulowaniem statutu, dodatkowego regulaminu organizacyjnego, który musi opiniować właściwy komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej.

Art. 10. 1. Gmina, w ramach realizacji zadania własnego ochrony przeciwpożarowej zapewnia na rzecz ochotniczej straży pożarnej posiadającej JRG OSP w szczególności:

- 1) obiekty oraz tereny;
- 2) pojazdy i sprzęt specjalistyczny;
- 3) środki ochrony osobistej i umundurowanie;
- 4) sprzęt teleinformatyczny i środki alarmowania;
- 5) ubezpieczenie ratowników OSP;
- 6) badania lekarskie ratowników OSP stwierdzające brak przeciwwskazań do udziału w działaniach ratowniczych;
- 7) przygotowanie JRG OSP do realizacji zadań ochrony ludności;
- 8) szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Gmina w realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, może korzystać ze wsparcia właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej oraz wojewody.

Art. 11. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób przygotowania JRG OSP do prowadzenia działań ratowniczych oraz udziału w

akcjach ratowniczych organizowanych i prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną, a w szczególności:

- 1) minimalne wyposażenie JRG OSP w pojazdy gaśnicze i specjalne oraz sprzęt i środki techniczne, z uwzględnieniem zagrożeń występujących na danym terenie;
 - 2) wymagania kwalifikacyjne i szkoleniowe w odniesieniu do wszystkich ratowników OSP;
 - 3) minimalne standardy zdolności operacyjnej;
 - 4) minimalne standardy gotowości operacyjnej;
 - 5) zasady wykonywania przez JRG OSP zadań na rzecz ochrony ludności;
 - 6) funkcje ratowników w JRG OSP
- w celu właściwego przygotowania JRG OSP do tych działań.

Art. 32 [Ponoszenie kosztów]

2. Koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczej straży pożarnej ponosi gmina, z zastrzeżeniem art. 35 ust. 1.

3. Gmina ma również obowiązek:

- 1) bezpłatnego umundurowania członków ochotniczej straży pożarnej;
 - 2) ubezpieczenia w instytucji ubezpieczeniowej członków ochotniczej straży pożarnej i młodzieżowej drużyny pożarniczej; ubezpieczenie może być imienne lub zbiorowe nieimienne;
 - 3) ponoszenia kosztów okresowych badań lekarskich, o których mowa w art. 28 ust. 6.
- 3a. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) może zatrudnić komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej. Na stanowisku komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej może być także zatrudniony komendant gminny związku ochotniczych straży pożarnych.**

Projekt ustawy o OSP narzuca szerszy zakres obowiązków gminy w zakresie związanym z utrzymaniem OSP, których gmina może nie podołać w stosunku do części swoich OSP, co spowoduje, że nie będą one mogły być OSP w rozumieniu projektu ustawy, co prowadzi do tego, że przestaną być one jednostkami ochrony przeciwpożarowej.

Rozdział 3

Świadczenia na rzecz ratowników ochotniczej straży pożarnej

Art. 12. 1. Pracodawca ma obowiązek zwolnić od świadczenia pracy ratownika OSP biorącego udział w działaniach i akcjach ratowniczych lub ćwiczeniach oraz wykonującego zadania na rzecz ochrony ludności, w tym obrony cywilnej.

2. Pracodawca lub ratownik OSP prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą może żądać od gminy rekompensaty za poniesione straty z tytułu nieobecności w pracy ratownika OSP z powodu wykonywania zadań, o których mowa w ust. 1.

3. Gmina może występować do organów administracji publicznej o zwrot poniesionych kosztów, o których mowa w ust. 2.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy tj. z dnia 16 września 2014 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 1632).

1. Pracodawca jest obowiązany zwolnić od pracy pracownika:

- 1) będącego członkiem ochotniczej straży pożarnej - na czas niezbędny do uczestniczenia w działaniach ratowniczych i do wypoczynku koniecznego po ich zakończeniu, a także - w wymiarze nieprzekraczającym łącznie 6 dni w ciągu roku kalendarzowego - na szkolenie pożarnicze.

Zmiana teoretycznie idzie w dobrym kierunku. Wnioski ZOSP RP w tej sprawie były dotąd ignorowane przez prawodawcę. Przepis projektu ustawy o OSP mógłby swobodnie zostać dodany do ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Jednakże zapis w proponowanej formie jest bardzo ogólny, niedający jednoznacznej odpowiedzi jak go interpretować i w jakiej wysokości mają być rekompensaty. Prowadzić to będzie do wielu sporów, często kończących się w sądzie.

Art. 13. 1. Ratownikowi OSP, który uczestnicząc w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych organizowanych i prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną oraz medycznych działaniach ratowniczych, zabezpieczeniu obszaru chronionego jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej, szkoleniu organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub gminę, a także w działaniach związanych z ochroną ludności doznał uszczerbku na zdrowiu lub poniósł szkodę w mieniu, zwanemu dalej „osobą poszkodowaną”, przysługuje:

- 1) jednorazowe odszkodowanie w razie doznania stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu;
- 2) renta z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy;
- 3) odszkodowanie z tytułu szkody w mieniu.

2. Członkom rodziny osoby poszkodowanej, która zmarła wskutek okoliczności, o których mowa w ust. 1, przysługuje:

- 1) jednorazowe odszkodowanie z tytułu śmierci osoby poszkodowanej;
- 2) renta rodzinna;
- 3) odszkodowanie z tytułu szkody w mieniu.

3. Jednorazowe odszkodowania, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1, przysługują na zasadach określonych dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej w wysokości kwot ustalanych na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych i są wypłacane przez właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.

4. Renty, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2, przysługują osobom poszkodowanym będącym ratownikami OSP oraz członkom ich rodzin - na zasadach, w trybie i wysokości określonych w przepisach o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach.

5. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 oraz w ust. 2 pkt 3, na podstawie przepisów o odszkodowaniach przysługujących w związku ze służbą w Państwowej Straży Pożarnej, ustala i wypłaca właściwy komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej.

6. Wysokość odszkodowania, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 oraz w ust. 2 pkt 3, ustala się według następujących zasad:

- 1) w razie utraty lub całkowitego zniszczenia mienia odszkodowanie ustala się według ceny zakupu obowiązującej w czasie ustalania odszkodowania, z uwzględnieniem stopnia zużycia mienia;
- 2) w razie uszkodzenia mienia odszkodowanie stanowi równowartość przywrócenia go do stanu sprzed wypadku; jeżeli jednak stopień uszkodzenia jest znaczny albo koszty naprawy przekroczyłyby wartość uszkodzonego mienia, wypłaca się odszkodowanie w wysokości określonej w pkt 1.

7. Osobie poszkodowanej, której świadczenia odszkodowawcze, o których mowa w ust. 1, przysługują także z tytułu stosunku pracy lub służby albo ubezpieczenia społecznego lub majątkowego, przyznaje się jedno świadczenie wybrane przez uprawnionego.

Art. 26 [Odszkodowanie]

1. Strażakowi jednostki ochrony przeciwpożarowej, a także członkowi ochotniczej straży pożarnej, zwanemu dalej „osobą poszkodowaną”, który w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub ćwiczeniach doznał uszczerbku na zdrowiu lub poniósł szkodę w mieniu, przysługuje:

- 1) jednorazowe odszkodowanie w razie doznania stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu;
- 2) renta z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy;
- 3) odszkodowanie z tytułu szkody w mieniu.

2. Członkom rodziny osoby poszkodowanej, która zmarła wskutek okoliczności, o których mowa w ust. 1, przysługuje:

- 1) jednorazowe odszkodowanie z tytułu śmierci osoby poszkodowanej;
- 2) renta rodzinna;
- 3) odszkodowanie z tytułu szkody w mieniu.

3. Jednorazowe odszkodowania, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1, przysługują na zasadach określonych dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej w wysokości kwot ustalanych na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych i są wypłacane przez podmioty ponoszące koszty funkcjonowania jednostki ochrony przeciwpożarowej.

4. Renty, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2, przysługują:

- 1) osobom poszkodowanym będącym członkami ochotniczych straży pożarnych oraz członkom ich rodzin - na zasadach, w trybie i wysokości określonych w przepisach o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach;

- 2) osobom poszkodowanym będącym strażakami jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz członkom ich rodzin - na zasadach, w trybie i wysokości określonych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

5. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 oraz w ust. 2 pkt 3, ustala i wypłaca, z zastrzeżeniem ust. 6, podmiot ponoszący koszty funkcjonowania jednostki ochrony przeciwpożarowej na podstawie przepisów o odszkodowaniach przysługujących w związku ze służbą w Państwowej Straży Pożarnej.

6. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 oraz w ust. 2 pkt 3, przysługujące osobie poszkodowanej lub członkowi rodziny osoby poszkodowanej będącej członkiem jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego ustala i wypłaca właściwy komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej.

7. Wysokość odszkodowania, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 oraz w ust. 2 pkt 3, ustala się według następujących zasad:

- 1) w razie utraty lub całkowitego zniszczenia mienia odszkodowanie ustala się według ceny zakupu obowiązującej w czasie ustalania odszkodowania, z uwzględnieniem stopnia zużycia mienia;
- 2) w razie uszkodzenia mienia odszkodowanie stanowi równowartość przywrócenia go do stanu sprzed wypadku; jeżeli jednak stopień uszkodzenia jest znaczny albo koszty naprawy przekroczyłyby wartość uszkodzonego mienia, wypłaca się odszkodowanie w wysokości określonej w pkt 1.

8. Osobie poszkodowanej, której świadczenia odszkodowawcze, o których mowa w ust. 1, przysługują także z tytułu stosunku pracy lub służby albo ubezpieczenia społecznego lub majątkowego, przyznaje się jedno świadczenie wybrane przez zainteresowanego.

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb przyznawania świadczeń, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3 oraz w ust. 2 pkt 1 i 3, z uwzględnieniem rodzaju dokumentów stanowiących podstawę do wszczęcia,

przewodzenia i zakończenia postępowania, treści orzeczenia kończącego postępowanie oraz trybu odwoławczego.

Rozwiązanie przyjęte w projekcie ustawy o OSP analogiczne do obowiązującego w ustawie o ochronie przeciwpożarowej.

Art. 14. 1. Ratownikowi OSP, który uczestnicząc w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych organizowanych i prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną oraz medycznych działaniach ratowniczych, zabezpieczeniu obszaru chronionego jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej, szkoleniu organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub gminę, a także w działaniach związanych z ochroną ludności doznał uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku, za czas niezdolności do pracy, za który nie zachował prawa do wynagrodzenia albo nie otrzymał zasiłku chorobowego albo świadczenia rehabilitacyjnego na podstawie odrębnych przepisów, przysługuje, na jego wniosek, rekompensata pieniężna, zwana dalej „rekompensatą”.

2. Rekompensata przysługuje za każdy dzień niezdolności do pracy w wysokości 1/30 minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207).

3. Rekompensatę, przysługującą ratownikowi OSP ustala i wypłaca właściwy komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej.

4. W przypadku gdy ratownikowi OSP przysługiwałaby rekompensata przyznana w wysokości wyższej niż otrzymane wynagrodzenie albo otrzymany zasiłek chorobowy albo świadczenie rehabilitacyjne, na jego wniosek, wypłaca się wyrównanie do wysokości rekompensaty. Przepisy ust. 3 stosuje się odpowiednio.

5. Rekompensata wypłacana jest za okres niezdolności do pracy, lecz nie dłużej niż przez okres łącznego pobierania zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 870 i 2112).

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb przyznawania rekompensaty oraz wyrównania, o którym mowa w ust. 4, wzór wniosków o ustalenie prawa do rekompensaty i wyrównania oraz dokumenty stanowiące podstawę do ich ustalenia i wypłaty, kierując się koniecznością ujednoczenia procedur oraz zapewnienia sprawnej realizacji przyznawania rekompensaty oraz wyrównania, a także biorąc pod uwagę dokumenty zgromadzone w toku postępowania o odszkodowanie, o którym mowa w art. 13.

Art. 26a [Rekompensata pieniężna za utratę zdrowia]

1. Członkowi ochotniczej straży pożarnej, który w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub ćwiczeniach doznał uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku, za czas niezdolności do pracy, za który nie zachował prawa do wynagrodzenia albo nie otrzymał zasiłku chorobowego albo świadczenia rehabilitacyjnego na podstawie odrębnych przepisów, przysługuje, na jego wniosek, rekompensata pieniężna, zwana dalej „rekompensatą”.

2. Rekompensata przysługuje za każdy dzień niezdolności do pracy w wysokości 1/30 minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2018 r. poz. 2177 oraz z 2019 r. poz. 1564).

3. Rekompensatę, przysługującą członkowi ochotniczej straży pożarnej niewłączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, ustala i wypłaca podmiot ponoszący koszty funkcjonowania jednostki ochrony przeciwpożarowej jako zadanie zlecone z zakresu

administracji rządowej.

4. Rekompensatę, przysługującą członkowi ochotniczej straży pożarnej włączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, ustala i wypłaca właściwy komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej.

5. W przypadku gdy członkowi ochotniczej straży pożarnej przysługiwałaby rekompensata przyznana w wysokości wyższej niż otrzymane wynagrodzenie albo otrzymany zasiłek chorobowy albo świadczenie rehabilitacyjne, na jego wniosek, wypłaca się wyrównanie do wysokości rekompensaty. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

6. Rekompensata wypłacana jest za okres niezdolności do pracy, lecz nie dłużej niż przez okres łącznego pobierania zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb przyznawania rekompensaty oraz wyrównania, o którym mowa w ust. 5, wzór wniosków o ustalenie prawa do rekompensaty i wyrównania oraz dokumenty stanowiące podstawę do ich ustalenia i wypłaty, kierując się koniecznością ujednoczenia procedur oraz zapewnienia sprawnej realizacji przyznawania rekompensaty oraz wyrównania, a także biorąc pod uwagę dokumenty zgromadzone w toku postępowania o odszkodowanie, o którym mowa w art. 26.

Rozwiązanie przyjęte w projekcie ustawy o OSP analogiczne do obowiązującego w ustawie o ochronie przeciwpożarowej.

Art. 15. 1. Ratownik OSP, który uczestniczył w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych organizowanych i prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną oraz medycznych działaniach ratowniczych, zabezpieczeniu obszaru chronionego jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej, szkoleniu organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub gminę, a także w działaniach związanych z ochroną ludności otrzymuje ekwiwalent pieniężny.

2. Wysokość ekwiwalentu ustala rada gminy w drodze uchwały. Wysokość ekwiwalentu nie może przekraczać 1/175 przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przed dniem ustalenia ekwiwalentu, za każdą godzinę udziału w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym. Ekwiwalent jest wypłacany z budżetu gminy.

3. Ekwiwalent przysługuje również ratownikowi OSP za czas nieobecności w pracy, za który zachował wynagrodzenie.

4. Ratownicy OSP, za czas nieobecności w pracy z przyczyn określonych w ust. 1, zachowują przewidziane w odrębnych przepisach uprawnienie do innych niż wynagrodzenie świadczeń związanych z pracą.

5. W przypadku zbiegu świadczeń, o których mowa w ust. 1 i 4, przysługujących na podstawie odrębnych przepisów stosuje się przepisy korzystniejsze.

6. Ratownik JRG OSP ma prawo do okresowych bezpłatnych badań lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do udziału w działaniach ratowniczych.

7. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb, sposób i zakres przeprowadzania badań, o których mowa w ust. 6, biorąc pod uwagę specyfikę działań ratowniczych.

Art. 28 [Ekwiwalent pieniężny]

1. Członek ochotniczej straży pożarnej, który uczestniczył w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub gminę, otrzymuje ekwiwalent pieniężny. Wysokość ekwiwalentu ustala rada gminy w drodze uchwały.
2. Wysokość ekwiwalentu, o którym mowa w ust. 1, nie może przekraczać 1/175 przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przed dniem ustalenia ekwiwalentu, za każdą godzinę udziału w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym. Ekwiwalent jest wypłacany z budżetu gminy.
3. Ekwiwalent, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie przysługuje członkowi ochotniczej straży pożarnej za czas nieobecności w pracy, za który zachował wynagrodzenie.
4. Członkowie ochotniczych straży pożarnych, za czas nieobecności w pracy z przyczyn określonych w ust. 1, zachowują przewidziane w odrębnych przepisach uprawnienie do innych niż wynagrodzenie świadczeń związanych z pracą.
5. W przypadku zbiegu świadczeń, o których mowa w ust. 1 i 4, przysługujących na podstawie odrębnych przepisów stosuje się przepisy korzystniejsze.
6. Członek ochotniczej straży pożarnej biorący bezpośredni udział w działaniach ratowniczych ma prawo do okresowych bezpłatnych badań lekarskich.
7. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób przeprowadzania oraz zakres badań, o których mowa w ust. 6, a także podmioty uprawnione do ich przeprowadzania, uwzględniając specyfikę działań ratowniczych, a także kwalifikacje podmiotów przeprowadzających badania lekarskie.

Rozwiązanie przyjęte w projekcie ustawy o OSP analogiczne do obowiązującego w ustawie o ochronie przeciwpożarowej. Korzystna zmiana przewidziana jest w ust. 3, ponieważ przewiduje, iż ekwiwalent przysługiwać miałby również ratownikowi OSP za czas nieobecności w pracy, za który zachował wynagrodzenie. Do tej pory uprawnienie takie nie przysługiwało członkowi OSP.

- Art. 16. 1. Ratownikowi OSP przysługuje świadczenie ratownicze, z tytułu wysługi lat w JRG OSP w wysokości 1/14 stawki minimalnego wynagrodzenia za pracę.*
- 2. Uprawnienie do świadczenia, o którym mowa w ust 1, przysługuje ratownikowi OSP, który był co najmniej przez 25 lat czynnym członkiem JRG OSP.*
 - 3. Świadczenie, o którym mowa w ust. 1 wypłacane jest po osiągnięciu przez mężczyznę 65 roku życia oraz kobietę 60 roku życia.*
 - 4. Przez czynne członkostwo w OSP należy rozumieć członkostwo, podczas którego ubezpieczony ratownik OSP brał bezpośredni udział w działaniach ratowniczych oraz akcjach ratowniczych organizowanych i prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną.*
 - 5. Komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej właściwy dla siedziby OSP wydaje zaświadczenie o spełnieniu przez ratownika OSP wymogów, o których mowa w ust. 2 i 4, na podstawie potwierdzenia właściwego wójta, burmistrza, prezydenta miasta o spełnieniu wymagań.*
 - 6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, zasady wypłacania świadczenia ratowniczego z zasobów Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA oraz wzór zaświadczenia, o którym mowa w ust. 5.*

Projekt ustawy przewiduje, że ratownikowi OSP przysługiwać będzie świadczenie ratownicze, z tytułu wysługi lat w JRG OSP w wysokości 1/14 stawki minimalnego wynagrodzenia za pracę. Uprawnienie do świadczenia przysługuje ratownikowi OSP, który był co najmniej przez 25 lat czynnym członkiem JRG OSP. Świadczenie wypłacane jest po osiągnięciu przez mężczyznę 65 roku życia oraz kobietę 60 roku życia.

Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej przyjmuje z zadowoleniem, że po wielu latach starań strażaków ochotników, rządzący zdecydowali się na wprowadzenie uregulowań zbliżonych do postulowanego dodatku do emerytury (renty) dla członków OSP za udział w działaniach ratowniczych. Jakkolwiek propozycje zawarte w projekcie ustawy są gorsze niż w projekcie ustawy społecznej (znajdującej się w „zamrażarce” sejmowej), popartej podpisami przez ponad 200 tys. osób, która przewiduje minimalny okres udziału w działaniach ratowniczych na 10 lat i dodatek w wyższej wysokości. Wskazane byłoby przyjęcie tych rozwiązań bardziej korzystnych dla strażaków OSP.

Także tzw. projekt senacki przewiduje korzystniejsze zasady przyznawania dodatków do emerytur niż czyni to projekt ustawy o OSP.

Art. 17. Ratownicy OSP biorący udział w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych organizowanych i prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną lub wykonujący inne zadania związane z ochroną przeciwpożarową, ochroną ludności, korzystają z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 27 [Ochrona prawokarna] Z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych korzystają:

- 1) uprawnieni do prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych;
- 2) strażacy jednostek ochrony przeciwpożarowej i członkowie ochotniczych straży pożarnych biorący udział w działaniu ratowniczym lub wykonujący inne zadania związane z ochroną przeciwpożarową;
- 3) osoby fizyczne, które na podstawie art. 25 ust. 2 zostały zobowiązane do udziału w działaniu ratowniczym.

Rozwiązanie przyjęte w projekcie ustawy o OSP analogiczne do obowiązującego w ustawie o ochronie przeciwpożarowej.

Art. 18. Ratownikowi OSP biorącemu udział w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych organizowanych i prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną lub wykonującemu inne zadania związane z ochroną przeciwpożarową, ochroną ludności, przysługuje prawo do środków ochrony osobistej i umundurowania, na zasadach określonych dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej.

Art. 19 [Ochotnicza straż pożarna]

1a. Ochotnicza straż pożarna jest jednostką umundurowaną, wyposażoną w specjalistyczny sprzęt. (...)

Art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przeciwpożarowej zawiera zapis, iż ochotnicza straż pożarna jest jednostką umundurowaną. Pozwala to posiadać przez członków OSP własnego umundurowania, w skład którego wchodzi ubiory wyjściowe i galowe oraz specjalne. Oczywiście ubiór specjalny posiada wymagania w zakresie bezpieczeństwa na poziomie tym stosowanym przez PSP, ale posiada swoje odrębności w zakresie oznaczenia (np. białe hełmy).

Projekt ustawy o OSP w zakresie umundurowania specjalnego ujednocili je z umundurowaniem PSP także w wymiarze wizualnym. Brak zapisów w projekcie ustawy na temat umundurowania wyjściowego i galowego sprawia, że „ratownicy OSP” oraz pozostali członkowie OSP do niego nie będą mieli prawa. Wiązą się z tym konsekwencje w zakresie jednolitości ceremoniału, wyróżnień itp. dotyczących strażaków ochotników.

Art. 19. Wymagania, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 29a ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1123, 1610 i 2112), mają odpowiednie zastosowanie do ratowników OSP biorących udział w działaniach ratowniczych oraz akcjach ratowniczych organizowanych i prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną.

Przepis wprowadza pełen zakres wymogów wobec ratowników OSP obowiązujących strażaków PSP w sprawach związanych z bezpieczeństwem i higieną służby.

Art. 20. 1. Ratownikowi OSP mogą przysługiwać uprawnienia o charakterze finansowym.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1 mogą być przyznane przez:

- 1) instytucje podległe właściwym ministrom;
- 2) podmioty inne niż określone w pkt 1, na podstawie umowy, o której mowa w art. 21.

3. W przypadku przyznania ratownikom OSP uprawnień przez instytucje, o których mowa w ust. 2 pkt 1, wykaz tych uprawnień oraz instytucji je przyznających jest niezwłocznie przekazywany ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Art. 21. Przyznanie ratownikom OSP uprawnień przez podmioty, o których mowa w art. 20 ust. 2 pkt 2, następuje na podstawie umowy zawartej z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych.

Art. 22. 1. Wykaz uprawnień oraz instytucji albo podmiotów, o których mowa w art. 20 ust. 2, minister właściwy do spraw wewnętrznych zamieszcza na stronie internetowej urzędu go obsługującego.

2. Wykaz jest aktualizowany każdorazowo w przypadku zmiany uprawnień lub instytucji albo podmiotów, które uprawnienia te przyznały.

Projekt ustawy o OSP wprowadza, bliżej nieokreślone, uprawnienia głównie finansowe dla ratowników OSP. Szczegóły mają zostać ustalone w rozporządzeniu. Jednak z treści norm prawnych projektu ustawy można wnioskować, że ich przyznawanie będzie zależało wyłącznie od uznania przyznającego. Nie będą więc to zobiektywizowane kryteria.

Art. 23. 1. Ratownik OSP otrzymuje legitymację, w celach rejestracji i identyfikacji, a także korzystania z uprawnień, która zawiera następujące dane osobowe ratownika:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) fotografię wizerunkową;
- 3) numer legitymacji;
- 4) termin ważności legitymacji.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi w drodze rozporządzenia:

- 1) zasady przyznawania legitymacji;
- 2) rodzaj i wzór legitymacji;
- 3) podmiot właściwy do wydawania legitymacji;
- 4) przypadki, w których legitymacja podlega zwrotowi, wymianie lub unieważnieniu;
- 5) tryb postępowania w przypadku utraty legitymacji

– mając na uwadze potrzebę zabezpieczenia legitymacji przed fałszerstwem, zapewnienie

właściwej identyfikacji ratownika OSP oraz potrzebę zapewnienia jej właściwej ochrony.

Legitymacje dla ratowników OSP będą wydawane według wzoru ustalonego przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych. OSP tracą tu swoją samodzielność.

Art. 24. 1. Ratownikowi OSP, który wzorowo wykonuje obowiązki, mogą być przyznane wyróżnienia:

- 1) odznaka „Świętego Floriana za zasługi dla społeczności lokalnej”;
- 2) przedstawienie do orderu lub odznaczenia na podstawie odrębnych ustaw.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, kierując się szczególnym charakterem wykonywanych zadań i warunkami ich wykonywania, określi, w drodze rozporządzenia, sposób nadawania odznaki „Świętego Floriana za zasługi dla społeczności lokalnej”, tryb przedstawiania wniosków o jej nadanie, wzór odznaki oraz tryb jej wręczenia i sposób noszenia.

Spośród członków OSP, które pozostaną jednostkami ochrony przeciwpożarowej (najprawdopodobniej nie więcej niż 1/3 obecnie istniejących OSP), prawo do wyróżnień posiadać będą wyłącznie ratownicy OSP. Przy czym decyzje w sprawie przyznawania wyróżnień przydzielają sobie wyłącznie władze państwowe. Eliminując praktycznie system przyznawania wyróżnień przez samych ochotników w ramach istniejącego systemu działalności OSP.

Rozdział 4 Finansowanie OSP

Art. 25. 1. Koszty funkcjonowania OSP pokrywane są:

- 1) ze środków własnych stowarzyszenia OSP;
- 2) z budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) z budżetu państwa;
- 4) z dochodów instytucji ubezpieczeniowych, ubezpieczających osoby prawne i fizyczne;
- 5) z budżetów pracodawców na podstawie odrębnych przepisów;
- 6) ze środków pochodzących od osób fizycznych;
- 7) ze środków pochodzących ze zbiórek publicznych organizowanych przez stowarzyszenie OSP.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych corocznie określi, w drodze rozporządzenia, wysokość środków finansowych i ich podział na zapewnienie wyłącznie zdolności i gotowości operacyjnej JRG OSP oraz wykonywania zadań na rzecz ochrony ludności, a także zadań określonych w art. 3 ust. 1.

3. Środki, o których mowa w ust. 2, przekazywane są na podstawie wniosków złożonych przez OSP do Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej za pośrednictwem komendantów Państwowej Straży Pożarnej właściwych ze względu na teren działania tej OSP.

4. Jednostki samorządu terytorialnego mogą przekazywać OSP dodatkowe środki pieniężne również w formie dotacji.

Art. 32 [Ponoszenie kosztów]

2. Koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczej straży pożarnej ponosi gmina, z zastrzeżeniem art. 35 ust. 1.

3. Gmina ma również obowiązek:

- 1) bezpłatnego umundurowania członków ochotniczej straży pożarnej;

2) ubezpieczenia w instytucji ubezpieczeniowej członków ochotniczej straży pożarnej i młodzieżowej drużyny pożarniczej; ubezpieczenie może być imienne lub zbiorowe niemienne;

3) ponoszenia kosztów okresowych badań lekarskich, o których mowa w art. 28 ust. 6.

3a. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) może zatrudnić komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej. Na stanowisku komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej może być także zatrudniony komendant gminny związku ochotniczych straży pożarnych.

3b. Jednostki samorządu terytorialnego mogą przekazywać ochotniczym strażom pożarnym środki pieniężne w formie dotacji.

4. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do ochotniczej straży pożarnej funkcjonującej w budynku, obiekcie lub na terenie niebędącym własnością, nieużytkowanym bądź niezarządzanym przez gminę.

Art. 34 [Inne koszty]

1. Inne koszty funkcjonowania ochotniczych straży pożarnych i ich związków, związane z ochroną przeciwpożarową, pokrywane są z budżetu państwa, o ile na podstawie odrębnych przepisów zostaną przekazane gminom jako zadania zlecone.

2. Wysokość kosztów, o których mowa w ust. 1, określana jest corocznie przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych i przekazywana ochotniczym strażom pożarnym lub ich związkom.

OSP z JRG OSP będą miały finansowanie ze źródeł wskazanych w projekcie ustawy, z tym że minister właściwy do spraw wewnętrznych corocznie określi wysokość środków finansowych i ich podział na zapewnienie wyłącznie zdolności i gotowości operacyjnej JRG OSP oraz wykonywania zadań na rzecz ochrony ludności. Czyli zostanie z jednej strony wprowadzone ograniczenie możliwości przekazywania wyższych kwot ponad granice określone w rozporządzeniu na zapewnienie gotowości bojowej, a z drugiej wymusi m.in. na gminach zapewnienie minimalnych środków. Ograniczy to możliwość specjalizacji OSP na terenie gmin. Prowadzić będzie, w przypadku dużej liczby OSP na terenie gminy, do wybiórczego finansowania konkretnych OSP z pominięciem innych. W konsekwencji spowoduje to likwidację wielu OSP.

Art. 26. 1. W przypadku braku na terenie gminy jednostki ochrony przeciwpożarowej, zobowiązana ona jest do zawarcia umowy z gminą sąsiednią, w której funkcjonuje taka jednostka, w celu właściwego dla tej gminy zabezpieczenia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem.

2. Właściwy organ gminy powiadamia komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej o zawarciu umowy, o której mowa ust. 1.

Zapis wskazuje na świadomość twórcy ustawy, że jej wprowadzenie doprowadzi do tego, że większość OSP przestanie być jednostkami ochrony przeciwpożarowej i w wielu gminach nie będzie OSP spełniających wymogi projektowanej ustawy.

Art. 27. 1. Szkolenie pożarnicze ratowników OSP prowadzi Państwowa Straż Pożarna.

2. W szkolenie, o którym mowa w ust. 1 mogą być zaangażowani emerytowani funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej oraz inne osoby posiadające niezbędne kwalifikacje, w ramach środków pochodzących z budżetu państwa.

Art. 35 [Szkolenie]

1. Szkolenie członków ochotniczej straży pożarnej, o których mowa w art. 28 ust. 6,

prowadzi nieodpłatnie Państwowa Straż Pożarna.

2. Szkolenie strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1a-5 i 8, oraz członków ochotniczej straży pożarnej, o której mowa w art. 32 ust. 4, może prowadzić odpłatnie Państwowa Straż Pożarna.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi szczegółowe zasady i sposób odpłatności za szkolenia, o których mowa w ust. 2.

W projekcie ustawy o OSP jest przeniesienie zapisu art. 35 ust. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej z pominięciem jednego wyrazu: „nieodpłatnie”. Nie można przyjąć, że pominięcie jest czysto przypadkowe, ponieważ przepis w pozostałym zakresie zachował swoje dotychczasowe brzmienie (z uzupełnieniami).

Tak więc szkolenia będą finansowane z innych źródeł. Ustawa jednak ich nie wskazuje. Może więc chodzi o samą OSP bądź np. gminę.

Ust. 2 projektowanego art. 27 dotyczy wyłącznie finansowania szkoleń z budżetu państwa, które prowadzić będą emerytowani funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej oraz inne osoby posiadające niezbędne kwalifikacje.

Obciążania kosztami szkoleń gmin, którym nałożono przecież dodatkowy obowiązek szkolenia z zakresu BHP ratowników OSP jest nieuzasadnione. Jeśli PSP zwiększa zadania oraz nadzór i kontrolę nad OSP to oczekiwać należy zwiększenia pomocy, jaką OSP może uzyskać od PSP, nie tylko w części szkoleniowej, ale np. obsługi sprzętu ochrony dróg oddechowych czy też przyjęcia ustawowych preferencji dla strażaków OSP ubiegających się o przyjęcie do służby w PSP itp.

Związek OSP RP deklaruje współpracę w zakresie szkolenia strażaków OSP, co powinno również znaleźć swoje odzwierciedlenie w projekcie ustawy.

Art. 28. 1. Nieruchomości, środki transportu, urządzenia i sprzęt pozostający w posiadaniu OSP mogą być odpłatnie wykorzystywane do innych społecznie użytecznych celów określonych w statucie OSP, w zakresie ustalonym z właściwą gminą zobowiązaną do zapewnienia jej zdolności i gotowości operacyjnej JRG OSP.

2. Środki uzyskane z tytułu, o którym mowa w ust. 1, pozostają w dyspozycji Zarządu Stowarzyszenia OSP, z wyłącznym przeznaczeniem na rzecz JRG OSP.

Przepis ogranicza możliwość przeznaczenia pozyskanych środków na inne cele niż JRG OSP, np. MDP, dziecięce drużyny pożarnicze, działalność społeczna.

Art. 29. 1. Inne zadania przekazane gminie, a realizowane przez OSP na rzecz społeczności lokalnej, finansowane są z budżetu państwa, jako zadania zlecone.

2. Limity wydatków, o których mowa w ust. 1, określone są przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 34 [Inne koszty]

1. Inne koszty funkcjonowania ochotniczych straży pożarnych i ich związków, związane z ochroną przeciwpożarową, pokrywane są z budżetu państwa, o ile na podstawie odrębnych przepisów zostaną przekazane gminom jako zadania zlecone.

2. Wysokość kosztów, o których mowa w ust. 1, określana jest corocznie przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych i przekazywana ochotniczym strażom pożarnym lub ich związkom.

Rozwiązanie przyjęte w projekcie ustawy o OSP analogiczne do obowiązującego w ustawie o ochronie przeciwpożarowej. Wyeliminowano z grona potencjalnych beneficjentów środków

związki OSP (np. ZOSP RP).

Rozdział 5 Majątek ochotniczej straży pożarnej

Art. 30. 1. Ochotnicze straże pożarne zobowiązane są prowadzić ewidencję majątku.

2. W skład ewidencji, o której mowa w ust. 1 wchodzi:

- 1) ewidencja materiałowa;
- 2) ewidencja przedmiotów nietrwałych;
- 3) ewidencja środków trwałych;
- 4) ewidencja wyposażenia osobistego.

3. Osobą odpowiedzialną za dokonywanie wpisów w ewidencji jest członek Zarządu Stowarzyszenia OSP, któremu powierzono taką funkcję.

4. Zarząd Stowarzyszenia OSP może powierzyć ewidencjonowanie majątku OSP gminie, na podstawie umowy.

Zapis, który teoretycznie ma charakter porządkujący, ale nie wnosi on nic nowego, ponieważ wymogi dotyczące dokumentacji są już uregulowane w innych przepisach, np. w ustawie o rachunkowości, ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariatu oraz przepisach wykonawczych do tych ustaw.

Art. 31. 1. W przypadku likwidacji Stowarzyszenia OSP lub likwidacji JRG OSP, stosuje się odpowiednio art. 38 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261).

2. Majątek, stanowiący wyposażenie przeznaczone na potrzeby prowadzonych działań ratowniczych, przechodzi na własność gminy, a po uzyskaniu opinii właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej, przekazywany jest jednostce ochrony przeciwpożarowej zapewniającej utrzymanie właściwego zabezpieczenia operacyjnego mieszkańcom gminy.

Jest to ograniczenie swobody dysponowania majątkiem w przypadku likwidacji OSP. Dotąd OSP miała swobodę rozstrzygnięcia tego w statucie bądź na etapie likwidacji przez walne zebranie członków.

Rozdział 6 Przepisy zmieniające

Art. 32. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 961 i 1610) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 uchyla się pkt 4;
- 2) uchyla się art. 12;
- 3) uchyla się art. 14;

Z ustawy o ochronie przeciwpożarowej została usunięta definicja krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego oraz usunięty został art. 14, w którym określono ramy systemu, w tym cele systemu, zadania, podmioty itd. Usunięto również art. 12 w ustawie o ochronie przeciwpożarowej, w którym ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych przypisano nadzór nad funkcjonowaniem krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Pozostawiono natomiast art. 21, w którym nadano uprawnienia ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych określenia w drodze rozporządzenia, zakres, szczegółowe warunki i tryb

włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Takie postępowanie jest całkowicie niezrozumiałe.

4) w art. 15 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

"6) ochotnicza straż pożarna, w której utworzono jednostkę ratowniczo-gaśniczą OSP;"

5) uchyla się art. 19;

6) uchyla się art. 21;

7) w art. 26 w ust. 1 w zdaniu pierwszym wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Strażakowi jednostki ochrony przeciwpożarowej, zwanemu dalej „osobą poszkodowaną”, który w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub ćwiczeniach doznał uszczerbku na zdrowiu lub poniósł szkodę w mieniu, przysługuje:"

8) uchyla się art. 26a;

9) w art. 27 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) strażacy jednostek ochrony przeciwpożarowej biorący udział w działaniu ratowniczym lub wykonujący inne zadania związane z ochroną przeciwpożarową;"

10) uchyla się art. 28;

11) w art. 29 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Koszty funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej, z wyłączeniem ochotniczych straży pożarnych, pokrywane są z:"

12) w art. 32 uchyla się ust. 2 – 4;

Usunięto m.in. zapisy dotyczące komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej oraz komendanta gminnego związku ochotniczych straży pożarnych. W ten sposób wyeliminowano bezpośredni wpływ na działalność ratowniczą prowadzoną przez OSP władz gminnych oraz przedstawiciela OSP działających na terenie gminy.

13) w art. 33 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Budżet państwa uczestniczy w kosztach funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 2-5 i 8, jeżeli jednostki te działają w ramach krajowego systemu ratowniczego, o którym mowa w art. 42 ust. 1 ustawy o ochronie ludności oraz o stanie klęski żywiołowej;"

Zapis zmieniający art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej oznacza zapewne możliwość utworzenia Krajowego Systemu Ratowniczego, którego założenia i zadania zostaną określone w dopiero w przygotowywanej ustawie o ochronie ludności i zarządzaniu kryzysowym. Jeśli wejdzie w życie ustawa o ochotniczej straży pożarnej, to do czasu uchwalenia nowej ustawy o ochronie ludności i zarządzaniu kryzysowym, krajowy system ratowniczo-gaśniczy przestanie istnieć.

14) uchyla się art. 33a;

15) uchyla się art. 34 – 38.

Usuwanie z ustawy o ochronie przeciwpożarowej zapisów o OSP jest konsekwencją przygotowania projektu ustawy o OSP.

Usunięcie art. 38 z ustawy o ochronie przeciwpożarowej o treści jak niżej podanej spowoduje, że wyeliminuje się pozyskanie dla OSP środków z wpływów z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia od ognia.

Fakt wyłączenia z ustawy o ochronie przeciwpożarowej bardzo ważnego źródła finansowania ochotniczych straży pożarnych jakim są środki przekazane przez zakłady ubezpieczeń z

wpływów uzyskanych z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia od ognia. Każdego roku 10% sumy wpływów są przekazywane Komendowi Głównemu, a 50% tych środków komendant główny ma obowiązek przekazywania Ochotniczemu Strażom Pożarnym na zapewnienie gotowości bojowej, budowę i modernizację obiektów strażnic, badania naukowe i działalność racjonalizatorską w zakresie bezpieczeństwa pożarowego i przeciwdziałania innym zagrożeniom, a także propagowanie bezpieczeństwa pożarowego.

Projektodawca nowej ustawy uchylając art. 38 ustawy o ochronie przeciwpożarowej pozbawia jednostki OSP znaczących środków na ich rozwój. Należy przypomnieć, że w roku 2018 związek OSP już został pozbawiony możliwości przekazywania środków pochodzących od firm ubezpieczeniowych dla OSP, pozostawiając tę kompetencję komendantowi głównemu. W proponowanym rozstrzygnięciu ochotnicze straże pożarne są pozbawione tego źródła finansowania. Należy zaznaczyć, że są to środki, które mają wpływać na poprawę bezpieczeństwa przeciwpożarowego, dlatego uchylene z ustawy o ochronie przeciwpożarowej tego przepisu jest kompletnie nieuzasadnione. Czyżby projektodawca ustawy o OSP zakładał, że ochotnicze straże pożarne zrekompensują sobie te środki organizowanymi imprezami, o których mowa w art. 5 ust 7 projektowanej ustawy?

Art. 38 [Świadczenia instytucji ubezpieczeniowych]

1. Zakłady ubezpieczeń są obowiązane przekazywać Komendantowi Głównemu Państwowej Straży Pożarnej 10% sumy wpływów uzyskanych z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia od ognia na uzasadnione potrzeby jednostek ochrony przeciwpożarowej, w szczególności na zapewnienie gotowości bojowej tych jednostek, budowę i modernizację obiektów strażnic, badania naukowe i działalność racjonalizatorską w zakresie bezpieczeństwa pożarowego i przeciwdziałania innym zagrożeniom, a także propagowanie bezpieczeństwa pożarowego.

2. Środki finansowe, o których mowa w ust. 1, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej przekazuje w wysokości:

- 1) 50% - ochotniczemu strażom pożarnym;**
- 2) 50% - jednostkom ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1-5 i 8.**

Art. 33. W ustawie z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 138) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 17b dodaje się art. 17c w brzmieniu:

„Art. 17c. Nagrodą za wybitne osiągnięcia w realizacji zadań wynikających z uczestnictwa w ochotniczych strażach pożarnych jest Krzyż Świętego Floriana.”

2) w art. 31 dodaje się po ust. 7 ust. 8 w brzmieniu:

”8. Wnioski o nadanie Krzyża Świętego Floriana przedstawia Prezydentowi minister właściwy do spraw wewnętrznych.”

Uprawnienia do przyznawania wyróżnień do ratowników OSP przydzielają sobie wyłącznie władze państwowe. Eliminując praktycznie system przyznawania wyróżnień przez samych ochotników w ramach istniejącego systemu działalności OSP.

Art. 34. W ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2171) w art. 3 w pkt 1 po wyrazach „z wyjątkiem imprez” dodaje się wyrazy „, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia ... o ochotniczej straży pożarnej (Dz. U. ...) oraz”

Art. 35. 1. Członkom ochotniczych straży pożarnych, o których mowa w art. 19 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, którzy ukończyli 65 lat w przypadku mężczyzn i 60 lat w przypadku kobiet, oraz przez co najmniej 25 lat brali bezpośredni udział w działaniach ratowniczych, przysługuje świadczenie ratownicze, o którym mowa w art. 16.

2. Osobom, które ukończyły 65 lat w przypadku mężczyzn i 60 lat w przypadku kobiet, oraz przez co najmniej 25 lat spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) brały udział w działaniach ratowniczych;
- 2) były ratownikami OSP;

– przysługuje świadczenie ratownicze, o którym mowa w art. 16.

3. Potwierdzeniem bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych, jest:

- 1) od 1 stycznia 2012 r. – dokumentacja prowadzona przez Państwową Straż Pożarną;
- 2) do 31 grudnia 2011 r. – pisemne oświadczenie trzech świadków.

4. Świadkiem nie może być:

- 1) małżonek, rodzeństwo, wstępny, zstępny lub powinowaty do drugiego stopnia wnioskodawcy;
- 2) osoba związana z wnioskodawcą tytułem przysposobienia, opieki lub kurateli;
- 3) osoba pozostająca wobec wnioskodawcy w stosunku podrzędności służbowej;
- 4) skazana prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione umyślnie przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

5. Co najmniej jednym ze świadków jest osoba, która pełniła funkcje publiczne lub była zatrudniona w urzędzie obsługującym organ administracji samorządowej, w okresie, który ma potwierdzić bezpośredni udział w działaniach ratowniczych wnioskodawcy.

6. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, podlega weryfikacji przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta, co do jego wiarygodności, a następnie jest przekazywane do komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej w celu jego zatwierdzenia.

7. Oświadczenia składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

8. W celu weryfikacji oświadczenia organ może wezwać wnioskodawcę do przekazania dodatkowych dokumentów, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni.

9. Organ może odmówić potwierdzenia w przypadku uznania, iż oświadczenia świadków lub przekazane dodatkowe dokumenty nie są obiektywne lub w nienależyty sposób potwierdzają fakt bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych wnioskodawcy.

Art. 36. Ustawa wchodzi w życie...